

Špaček

OKEM PTAČÍM

Oči většiny ptáků jsou uzpůsobené dennímu vidění. I **denní druhy** však mají ve své sítnici spoustu **tyčinek**, které umožňují **vidění za šera**. Než se však denní pták v šeru rozkouká, trvá to poměrně dlouho. Tvé lidské oči si tmě uvynou přibližně za deset minut, ovšem oči špačka i za více než jednu hodinu.

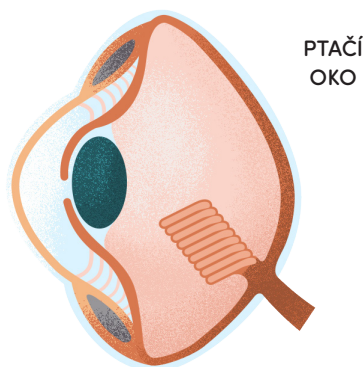

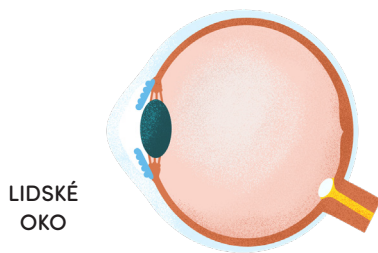

Špaček

Ptačí oči jsou velké a poměrně málo pohyblivé. **Silně vyklenutá rohovka** kryje velkou **kulovitou čočku**. Ptáci zaostřují změnou tvaru čočky a její vzdálenosti od sítnice. Udává se, že dokážou ostřit **v rozsahu dvou až padesáti dioptrií!** A nejen to, dokonce ostří velmi rychle. To je dáno tím, že jejich duhovka se skládá z příčně pruhovaných svalových vláken a velikost zornice se tak může měnit doslova mrknutím oka.

PTAČÍ OKO

LIDSKÉ OKO

PTAČÍ POHLED

LIDSKÝ POHLED

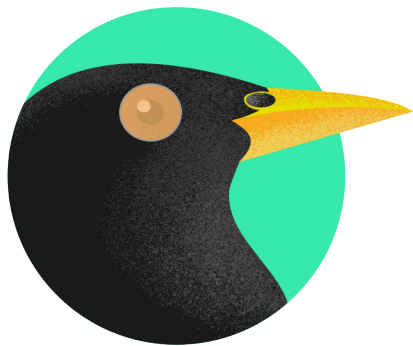
Ptáci mají **obrovskou koncentraci zrakových buněk**. Jsou vybaveni čípky umožňujícími barevné vidění i tyčinkami, díky kterým vnímají změny v intenzitě světla. Oproti člověku jsou schopni vidět **ultrafialovou část barevného spektra**. Na první pohled nezajímavě zbarvený pták tak může být pro příslušníky svého druhu vybarvený v těch nejpestřejších barvách.

ŽLUTÁ SKVRNA

Víš, jak se říká místu v oku s nejostřejším viděním? Žlutá skvrna. Ta tvá má přibližně 160 000 **buněk na čtvereční milimetr**, kdežto žlutá skvrna **dravců** jich má víc než **milion**. Některé druhy mají žlutou skvrnu dokonce různě tvarovanou nebo jich mají hned několik! To činí z ptáků živočichy s **největší ostrostití vidění**.

V MLZE A POD VODOU

Ptáci vidí skvěle i v mlze či pod vodou, což jim umožňují **olejové spektrální filtry** v oku a **třetí průhledné víčko** chránící zrak v nepříznivých podmínkách. Tomuto víčku říkáme **mžurka**.

Všimni si někdy, jakou mají ptáci barvu duhovky. Nejčastěji v odstínech hnědé. Barva duhovky se u mnoha druhů **mění s věkem** a liší se také mezi **samci a samicemi**. Například samice špačka mají na okraji duhovky žlutý kroužek, čímž se od samců svými očima jasně liší.

BARVY PTAČÍCH OČÍ

SAMEC

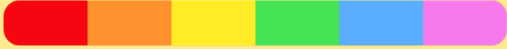
SAMIČKA

Kapr

ZKRESLENÝ OBRAZ

Jak tedy ryby vidí? Řekněme, že zkresleně: **obraz**, který čočkou prochází, je **poměrně široký** a je tedy **mozkem vnímán** jako mírně pokroucený. K tomu přispívá také skutečnost, že **čočka je umístěná mimo střed oka**. Vzdálenost mezi

čočkou a sítnicí je tedy různá pro různé části viděného obrazu. Má to však i své výhody, ryby mají přehled o tom, **co se děje před nimi i po stranách**. To pro ně může být životně důležité při hledání potravy i v případě blížícího se nebezpečí.

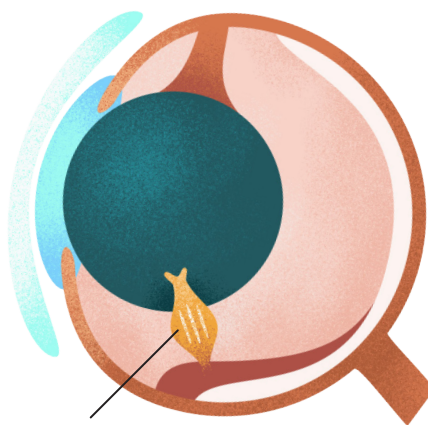

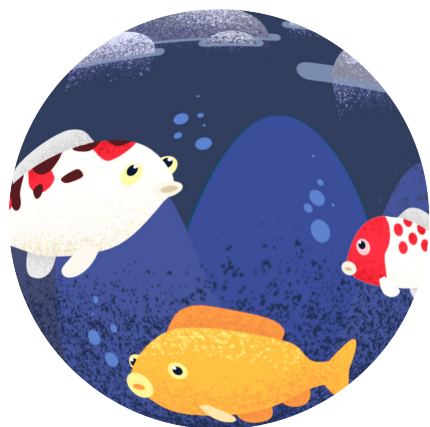

Kapr

Podobně jako tvoje, i rybí oči se skládají z **rohovky, duhovky, zornice, čočky a sítnice**. Stejně tak obsahují **tyčinky i čípky**. Na rozdíl od nás mají ryby **oblou a průsvitnou rohovku**. To je ve vodním prostředí obzvlášť důležité. **Na rozdíl od vzduchu má voda podobnou hustotu jako rohovka**, a proto v rybím oku nedochází k lomu světla v takové míře jako u suchozemských obratlovců.

SVAL
HÝBAJÍCÍ
ČOČKOU

Možná úplně nejzajímavějším znakem rybiho oka je jeho **čočka**. Ta je **kulovitá, pevná**, a proto ryby nemohou ostřit změnou jejího tvaru. Ryby a společně s nimi i obojživelníci

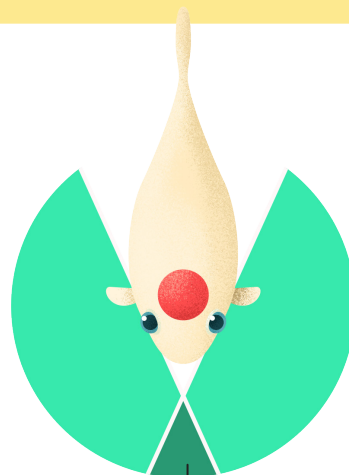
a hadi ostří jinak: **čočku posouvají dopředu či dozadu a tím mění vzdálenost mezi čočkou a sítnicí**. Víš, že podle rybí čočky je pojmenován typ objektivu na fotografování? Takzvané „**rybí oko**“ má čočku s širokým úhlem záběru a velkým kulovitým zkreslením.

ŠIROKOUHLÝ
OBJEKTIV

Když se ryba dívá dopředu, vidí **krátkozrace**. To znamená, že obraz **před sebou vidí jasně a ostře**, zatímco obraz ve větší vzdálenosti zaostřit nedokáže.

Monokulárně, tedy **po stranách těla**, vidí ryby **dalekozrace**. Dobře tedy rozlišují, co se děje ve větší vzdálenosti, ale drobnou kořist u svého hřbetu zaznamenat nedokážou.

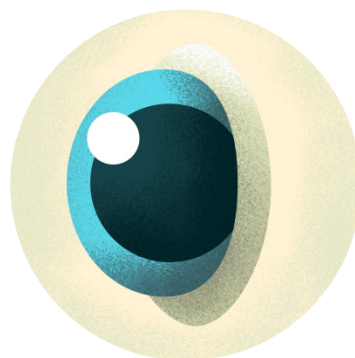

BINOKULÁRNÍ VIDĚNÍ

Rybí oči se také liší od těch našich tím, že rybám **chybí oční víčka i slzná žláza**. Slzy zbavují oči nečistot a tím pádem i zajišťují ochranu oka. U ryb žijících ve vodním prostředí jí však není potřeba. Možná tě napadne, jak ryby spí, když nemají oční víčka. **Ryby totiž nespí, tak jako my**. Pouze s otevřenýma očima odpočívají na nějakém klidném místě.

Duhovka ve tvém oku slouží jako průzor, který **upravuje velikost zornice** a tedy **množství světla**, jež do oka vstoupí. U ryb je však duhovka **pevná, nepohyblivá** a zornice tak má stálou velikost. Proto rybám trvá déle, než si zvyknou na větší množství světla.

NEPOHYBLIVÁ
DUHOVKA